

Голенко Альона,

студентка 6 курсу факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв.

Наук. керівник: кандидат філософських наук, доцент кафедри історії та філософії, **В. І. Дуденок** (БДПУ)

ДУХОВНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ ЯК ПРОБЛЕМА СУСПІЛЬСТВА

Актуальність. Сучасний цивілізований світ, зазнаючи все більших змін, переконується, що формування духовності є однією з осьових проблем суспільства. Ця проблема має ярко виражений соціальний характер, оскільки пов'язана з процесом формування особистості. Чи досягне Україна значних рубежів у своєму розвитку, чи вдасться педагогічній системі успішно реформувати освітній простір, яке майбутнє чекає наших дітей – всі ці проблеми безпосередньо стосуються ідеї духовності та шляхів її формування.

Ступінь досліджуваності проблеми. Трансформація духовного світу суспільства, духовності як провідної якості особистості стоїть у центрі уваги багатьох науковців. Проблеми духовного світу особистості активно досліджували Я. Коменський, І. Песталоцці, В. Сухомлинський, І. Бех, І. Зазюн, С. Соловейчик, Л. Фрідман, І. Зеліченко та ін.

Мета дослідження – проаналізувати проблеми формування духовності особистості, розкрити особливості духовного розвитку суспільства.

Сутність дослідження. Духовність – категорія суспільних наук, якою виражається творча спрямованість, наснага, енергія особистості. Це поняття характеризує направленість розумових, емоційно-чуттєвих та вольових якостей людини, її здатність до усвідомлення себе як особистості. Саме духовність задає вектор усім психічним характеристикам людини, створює інтенцію людського буття, будучи квінтесенцією наших прагнень і сподівань.

Духовність формується з самого дитинства, з моменту, коли материнські руки вперше доторкнулися до немовляти, з найперших слів, звернених до дитини, з живою материнською ласкою та посмішкою, з першими словами матері. Як вважають педагоги, «виховання дітей є саме пробудженням їх неусвідомленої чуттєвості до національного духовного досвіду, укріплення в ньому їх серця, їх волі, їх уявлень та їх творчих задумів» [2].

З точки зору багатьох психологів духовність – це вищий ступінь свідомості людини, її емоційного ставлення до явищ навколишнього середовища. Це поняття можна ототожнити з високим інтелектом, ерудицією, бо духовність особистості – це вміння досягати успіху, захищатися від негараздів. Володіти свідомістю – значить звільнитися від власних звичок, страхів, а також відійти від дріб'язкових ілюзій [3].

Духовність лежить в основі моральності та моралі. Мораль є потрібним, необхідним, моральність – суцим, а духовність – це внутрішні переконання, мотиви поведінки особистості.

Існує думка психологів, що духовність – це складний психічний феномен самоусвідомлення особистості, якому притаманне внутрішнє

сприйняття, привласнення нею сфери культури, олюднення, вростання в неї та розуміння її як власного надбання [2].

На думку великого українського філософа С. Кримського духовність – це самобудування людини, вихід до вищих ціннісних орієнтацій конститування особистості та її менталітету, зосередженість на моральній культурі людства [1, 91].

Значне місце у громадських роздумах займає поняття православної духовності. У православному християнстві духовність розуміється як богоподібність, спрямованість усього життя, цілей і цінностей до Бога як джерела істинної духовності. Православна духовність неможлива без Христа, церковних таїнств, самовдосконалення, боротьби з гріхом у власній душі, безкорисливої любові до інших людей і саме цим вона наближує людину до Бога, сприяє покращенню духовного світу взагалі [3].

Отже, можна зробити висновок, що під духовністю розуміється певна інтегральна якість особистості, що вказує на цілісність людини, властивий їй креативний потенціал, моральні характеристики, здатність особистості до саморозвитку, свободи, вільного вибору, і, найголовніше, це поняття символізує вищу цінність особистості. Взагалі, мабуть, не слід ототожнювати духовність із голою раціональністю, адже схильність до пошуків справжнього сенсу життя, терпимість у стосунках з людьми, щирість, доброта, жалість, що йде від серця, та інші подібні якості цілком можуть бути властиві не лише інтелектуалам, а й малоосвіченим людям.

Тому духовність людини – це вміння вийти за межі вузько егоїстичного прагнення вижити, досягти успіху, захистити себе від усіляких бід. Наповнене духовним багатством життя передбачає не лише включення в образ власного «Я» значимої інформації про навколишній світ, але й здатність розглядати своє «Я» в контексті всесвіту та людства взагалі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Базалук О. О., Юхименко Н. Ф. Філософія освіти: навч.-метод. посіб./ О. О. Базалук. – Київ: Кондор, 2015.- 164 с.
2. Бех І. Виховання особистості: сходження до духовності: наук.видання / І. Бех.- Київ: Либідь, 2006.- 272 с.
3. Зязюн І. Філософія педагогічної дії: монографія / І. А. Зязюн.- Київ; Черкаси: [Б. в.], 2008.- 608 с.

Єрмоїна Тетяна,

студентка 6 курсу факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв

Наук. керівник: кандидат філософських наук, доцент кафедри історії та філософії, **В. І. Дуденок** (БДПУ)

ПРОБЛЕМА ЦІННОСТЕЙ В ФІЛОСОФІЇ

Актуальність. Система цінностей, пануюча в тому чи іншому соціумі, визначає суспільний розвиток на майбутнє, пронизуючи до самих глибин всі сфери людського буття. У суспільних науках під цінностями